

5. Kar se tiče pravne strani, mora biti vsaka knjiga brezhibna. Pri izbiri snovi naj upošteva avtor vzgojni trenutek in kjerkoli dopušča predmet, naj se opira na sestavke, ki pospešujejo pravnostno vzgojo, navaja naj zgled iz življenja odličnih mož in osebnosti, ki dajo učencem pobudo k samostojnosti, k plemenitemu čustihlepu in za pravilno pojmovanje individualizma.

6. Učne knjige naj po svojem obsegu in obdelavi vsebinsko odgovarjajo učnim načrtom, kar se tiče metodike morajo biti na višku sedanje dobe, s svojimi nalozami, vprašanji, navodili za poizkuse in opazovanja, z opombami na znanstvene pripomočke pa naj dijakom vzgajajo k samostojnemu delu, da, celo k zasebnemu študiju.

7. Novi pojmi naj se točno in določno razjasnijo, besede tujega izvora razložijo in označijo s pravilno izgovorjavo, toda omejiti se mora na neobhodno potrebni minimum. Ne sme se gromaditi osebnih in krajevnih imen vladarjev, pisateljev, mest, rek, nahajališč itd.

8. Knjiga odgovarja duševni višini dijakov, katerim je namenjena. Zato naj se izbere snov posebno za mlajše dijakke iz njihovega okoliša, ki je zmožna vzbuditi njih zanimanje. Na nižji stopnji naj se poslužijo predvsem induktivne metode, na višji stopnji pa naj pride na njeno mesto polagoma dedukcija.

9. Obseg učnih knjig naj se omeji na neobhodno potrebni minimum, oziroma se pri tem na tedensko število učnih ur, ki so dotičnemu predmetu na razpolago. Čitanke in krestomatije ne smejo obsegati dosti več besedila, kakor ga je v predpisanem številu ur mogoče povprečno obdelati.

10. Za učne knjige se mora rabiti točno ugotovljena terminologija in simbolika dotične vede. Slovaška terminologija naj se od češke po nepotrebnem ne razlikuje.

11. Vsaka učna knjiga imej pregledno kazalo — kakršen je značaj predmeta — da lje popoln indeks, besednjaki naj obsegajo vse besede tujega jezika, ki se nahajajo v knjigi.

12. Slike v učnih knjigah naj se popolnoma naslanjajo na besedilo, biti morajo čiste in jasne, enostavne in okusne. Izločijo naj se slike po starih, pokvarjenih ključih, ki prikazujejo razne tehnike svojega postanka in ki nimajo nikake umetniške cene, zakaj take slike pokvarijo okus.

13. Kar se tiče jezika, morajo biti učne knjige brez pogrtežnosti, krasoti sloga je posvetiti skrajno skrb, da bo izraz jednat in popoln, toda pri tem okusen in prozoren.

14. Zunanja oprema knjige mora biti okusna, toda brez nepotrebnih okraskov. Platnice, naslov in stavek naj so na višku tipografske tehnike. Na naslovni strani se označi vrsta in razred šole, za katero je knjiga namenjena, dalje uradni odlok, s katerim je bila knjiga odobrena, in letnica izdaja.

15. Besedilo se tiska s širokim tiskom, ležiči tisk se rabi le redko, navadno se tiska z garmondnim tiskom. Posamezne vrste so oddaljene druga od druge vsaj toliko, da so črke spodnje in zgornje dolžine vsaj za višino črke »n« narazen. Tisk mora biti jasen, nasičen in popolnoma črn. Papir dobre jakosti, ne pretenak in ne pregledak, vezava in broširanje šivano z nitjo. Vsem učnim knjigam se priporoča enotni format 15 x 21 cm, kjer bodi stavek 11,5 cm širok in 16—17 cm visok.

Po Lippertu — Lajovic.

Kmetsko nadaljevalno šolstvo.

(Iz odseka.)

Nihče ni z večjim veseljem in pričakovanjem pozdravil začetek delovanja oblastne samouprave kot učiteljstvo, ker si je obetalo od nje velikopotezno akcijo v prid kmetskemu nadaljevalnemu šolstvu, ki mu v vseh naprednejših državah, ne izjemši celo Turčije, posvečajo vedno večjo pozornost in skrb. Dovolj smo že bili v tem po-

kot mičnost, da bi delal učenec z veseljem obrazom; b) končna črka; c) vsaka druga ali tretja, več že ne, ker bi bila preobložitve in bi utrudila učenca, ter bi odvedel ravno pred vrati cilja.

Če razvijamo pred učencem očmi prehod pisave iz tiskane v pisano, se razvije res karakterna pisava, ki je odvisna od učenčeve duševnosti in spretnosti, toda vedno moramo imeti pred očmi, da vsak zadane več ali manj glavno obliko, toda se od nje oddaljuje, ker ga odtuje malo razvita spretnost in oživetje v pravo razmerje prave črke. Zato naj bi pisal učitelj na tablo vedno le še stare kaligrafske črke in bi s tem držal čredico skupaj, bil bi svetilnik, okoli katerega bi ribarili učenci v svojih čolnih, se mu približevali in ne morda oddaljevali in slednjič utonili, t. j. izšli s tako pisavo, »da jo živ krst ne bi prebral«. Srednja pot — zlata pot!

Glede čitanja in pisanja je Bergant že jako blizu učencu elementarnega razreda in bo žel brezdvomno jako dobre uspehe vsak, kdor se bo življal v to metodo in ne dejal: »Kaj s to novotarijo!« ne pa da bi se poglubil najmanj v njen študij. V začetku pa ni pasti prvo leto kar vanjo, ampak učiti perspektivno, da tehtamo in ocenjujemo in dopolnjujemo, opazujemo učenčovo sprejemanje, zaznavanje in uporabnost, dokler se ne zgradi s skupnim delom trden most.

Nekateri starši se ne bodo znašli v učenju, ali vztrajati je treba učitelju; krepak vodnik mora biti posebno prva tri leta, ko

gledu zamudili. Začetek je v resnici mnogo obetav. Na merodajnih mestih smo našli polno razumevanja in pri obeh oblastnih odborih so nam obljubili upoštevanje naših težav in predlogov. Zlasti predsednik ljubljanskega oblastnega odbora je kazal izredno zanimanje za stvar in od njega izhaja ideja daljših enoletnih tečajev, ki smo se je z veseljem oprijeli in o njej razmišljali. Odsek za nadaljevalno šolstvo se je resno potrudil in izdelal svoje podrobne predloge s sodelovanjem učiteljstva obeh oblasti tako glede učiteljskih tečajev in bil vedno pripravljen pri vsaki akciji sodelovati. Toda po kolikor toliko uspehih pripravljalnih tečajih je vsa zadeva pri ljubljanskem oblastnem odboru zašla na mrtvo točko, s katere se več mesecev ni genila. Pričakovali smo po tečajih inidativnega organizatoričnega dela, sestave uradnega pravilnika, načelne ureditve vprašanja o vzdrževanju šole, sestave učnih pripomočkov in navodil, posredovanje pri naročanju učil, vplivanje na krajevne činitelje v prilog šole, ureditve pedagoško-didaktičnega vodstva, priprave za prihodnje tečaje in načrtov za daljše tečaje in posebnega zavoda, čim ožjih stikov in sodelovanja z učiteljstvom itd. Toda absolutni tečajev so zaman čakali na vse to. Odsek sam ne zadene nobena krivda. Ponovno je interveniral pri oblastnem odboru. Prav resno smo razmišljali na kak izhod iz tega položaja in na organizacijo nadaljevalnega šolstva s pomočjo drugih činiteljev. Ko bi bili imeli potrebna sredstva, bi bili tudi poskrbeli za sestavo učnih pripomočkov, ker imamo mnogo gradiva zbranega. Nikdar pa nismo mislili na opustitev započete akcije.

Po našem prepričanju je bila največja ovira — vsakako večja kot nasprotovanje in omalovaževanje od gotove strani — dejstvo, da se ni ustanovil poseben oddelek s samostojnim referentom, ki bi imel potrebna sredstva za samostojno delo. Ni mogoče takega referata poleg drugih poslov resno opredeljevati. Tega so se pač zavedali tudi pri oblastnem odboru, toda vprašanje referenta — to je treba priznati — nikakor ni lahko. Tu odločuje osebnost, organizatorična sposobnost, široko pojmovanje celotnega problema, pedagoška usmerjenost duha, ne pa strokovno znanje, ki je končno vedno specializirano in ne more obsejati vseh pomenov, ki prihajajo za strokovni pouk v nadaljevalni šoli za kmetske fante in dekleta v pošte. Take osebnosti so redke in neka enostranost v pojmovanju celotnega vprašanja kmetskega nadaljevalnega šolstva je pri povprečnem strokovnjaku več kot razumljiva. Kakega pomena je oseba referenta, vidimo v mariborski oblasti, kjer so ves problem prišli na praviem koncu in se bo nadaljevalno šolstvo iz skromnih početkov polagoma zanesljivo razvilo do lepe višine.

Danes moramo sporočiti prizadetim tovarišem in tovarišicam, da se je končno vendarle rešilo v ljubljanski oblasti vprašanje referenta v zahtevanem pravcu. Ko bi ne bil prišel preokret v državi in razpust oblastnih skupščin in odborov, bi se bilo to zgodilo prej, ko že prej. Referat o kmetskem nadaljevalnem šolstvu je bil poverjen gosp. dr. Miklavcu, prejšnjemu oblastnemu odborniku. Upamo, da pride sedaj vsa zadeva v pravi tir. Pri g. oblastnem komisarju smo dobili zagotovilo, da se bodo vsa važna vprašanja glede nadaljevalnega šolstva reševala spozumno z učiteljstvom na vsakoletnih konferencah (zasedanjih učiteljske delovne za-jednice), ki se bodo uradno sklicevale. Na teh večdnevih konferencah bo učiteljstvo imelo priloiko povedati svoje želje in utemeljiti svoje zahteve. Letošnja konferenca se bo vršila v drugi polovici aprila slično lanskemu, ki jo je priredil odsek za nadaljevalno šolstvo. Učno delo se bo — dokler ne dobimo uradnega pravilnika — nagajalo enako kot v mariborski oblasti.

Odsek je pripravljen delo oblastnega odbora vsestransko podpirati in mu tolmачiti od svoje strani programatične zahteve učiteljstva, ki so enake za obe oblasti. Treba pa nam je v ta namen, da smo čim točneje informirani o delu in težnjah tovarišev in

utrja pot. Starši kot kritiki bodo gledali to početje jako kritično, toda mi moramo po programu dalje, ker vidimo jasno cilj naše poti, po kateri bodo šli tudi starši z veseljem, ko bodo videli ta lahek in nazoren način pouka, kjer se ne bo treba ubijati z učenjem, ampak bo šlo dosti lažje, ker se bo naučil učenec skoraj vse v šoli sam.

Vsekakor ima Bergantovo delo dosti zlatih zrn — da bi padla vsa skrbnim vrtnarjem v roko, iz katerih bodo vzgojili najboljše in bogate naj bodo vse žetve v plačilo učitelju za njegov trud!

Bergantov način podavanja te učne stvarine bo pa uspešen samo tam, kjer se bo utopil v delo učitelj z vso gorečnostjo, ker brezdomno je računati s tem, da bodo tu prvo odpovedali starši, ker ne bodo zadobili takoj vpogleda v novi način učenega postopanja, torej bo padla vsa skrb na učitelja samega, in to toliko časa, dokler ne bodo bili po nekaj letih starši vpogleda v to metodo, da bodo zopet lahko poprijeli in pomagali učitelju. Seveda, kar vsiliti se pa čez noč ne da taka stvar. Tisti, ki bo šel po tej poti z vso ljubeznijo do dela, bo žel brezdvomno velike uspehe, medtem ko bo drugi, ki se ne more utopiti in voditi delo z precej iz perspektivnega stališča, dosegel veliko več, če ostane na stari poti, kjer je doma in bi se polagoma ločeval od nje po tovariših ali tovarišicah sosednjega šolskega okoliša, katere bi imela že morda leto dni prakse, drugače pa je najbolj sigurno šele tedaj, če in kadar se nauče že učiteljski čini.

tovarišice, ki delujejo na kmetskih nadaljevalnih šolah. Da spopolnimo svoje podatke o nadaljevalnem šolstvu ljubljanske oblasti, oziroma da morebitne netočnosti popravimo, pozivamo vse prizadete tovariše in tovarišice, da nam takoj (po dopisnici) sporočijo sledeče:

1. Kdaj je bila nadaljevalna šola otvorena.
2. Število učencev (učenk).
3. Imena učiteljev (učiteljic), ki delujejo v nadaljevalni šoli.
4. Število učnih ur na teden in za ves tečaj.
5. Podpora oblastnega odbora za stvar, ne potrebščine šole.
6. Prejeti honorar za učno delo.

Nadalje naj se izjavijo glede event. sestanka učiteljev in učiteljic nadaljevalnih šol. Odsek je opustil z ozirom na spremeni položaj prvotno namero, sklicati tak sestanek, vendar bo upošteval želje članstva.

Pokret učiteljic.

IZVENSOLSKO DELO UČITELJIC.

Naše pridne tovarišice se že oglašajo. Zopet smo prejeli poročilo o delovanju v dekliških krožkih — in sicer:

1. V Planini pri Rakeku pod vodstvom tovarišice M. Dolence; sodeluje pa vse tamšnje učiteljstvo.
2. V Suhorju pri Metliki delujejo tovarišice: L. Kesova, J. Semoličeva in V. Blasigova.
3. V Draščah pri Metliki — tovarišica M. Korenova.

Anka Celnar.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Pevski zbor učiteljstva UJU v Ljubljani. Prihodnji tečaj je v soboto 2. marca t. l. od 9.—12. ure in od 15.—18. ure ter v nedeljo od 9.—10. ure, ker se potem odpeljemo h koncertu na Jesenice ob 12. — Prosimo pevce, da si izrežejo to notico in si zapomnijo tako čas tečaja. — 2. marca bi se moral vršiti koncert v Mariboru — a ker slavi tiste dni tamošnja Glasbena Matica 10-letnico obstoja z dvema koncertoma, smo bili priporočeni priložiti mariborski koncert na soboto 6. aprila t. l., kateri datum pa je definitivno. — Apcliramo na vse, da ste pri tečaju točni še posebno radi tega, ker bodo sedaj vsi tečaji zvezani z enim podzelskim koncertom.

Turneja na jug države moramo tehniški popolnoma dobro pripraviti, da se izognemo raznim iznudenjem, zato se to sezijo ne bo vršila. S pripravi bo pa odbor takoj prišel, da gremo potem vsestransko pripravljeno oktobra t. l. v vse tiste kraje, ki smo jih že nameravali posetiti, a nismo dobili iz njih popolnoma dovoljnih odgovorov. — Je pa sedaj naša prva dolžnost med tovarišice in narod. Vsak mesec priredimo dva koncerta v manjših centrih naše ožje domovine. Začeli bomo z Jesenicami, potem prihajajo v pošte: Rukey, Trbovlje-Hrastnik itd. Čakajo nas: Ptuj — Murska Sobota!

Podrobne vaje bomo (vsekakor odpravili, ker dobite note ob tečajih domov. — Naštudirajte brezhibno vsak svoj glas! To je prihranek časa in denarja. Vzemite to resno in delajte v prid lastnemu žepu. Čim manj podrobnih vaj — manj stroškov vsem — a odbor dobi viro, da vam povrne večnjo. Edino tako pridemo na zelno vejico. Veselega svidenja želi — odbor.

Radijski aparat

je postal danes že kulturna potreba vsakega inteligenta. Zlasti učiteljstvu ustvarja potrebno zvezo z vsemi kulturnimi centri sveta in jim nosi — nositeljem izobrazbe — izobrazbo v hišo!

Najboljše in najcenejše aparate, sestavne dele in vsa navodila vam da

Radijska postaja Ljubljana

Miklošičeva cesta 5. Telefon 3190

Plaćila tudi na obroke!

Osebnne zadeve.

—Izpremembe v šolski službi. V osnovnošolski službi so premeščene naslednje učiteljice: Angela Blatnik iz Smihela pri Novem mestu v Toplice pri Zagorju, Jelica Čopič-Broman iz Pišec v Šmartno pod Šmartno goro, Darinka Čebul iz Dolza na Dolenjskem v Mokronog in Marija Ilovič iz Tržica v Moravce, Terezija Pirnat, učiteljica na Blanci, je dodeljena na službovanje pisarni okrajnega nadzornika v Šmarju pri Jelšah.

Splošne vesti.

PRESEDSTVO UJU PRI NJ. VEL. KRALJU.

Kralj je sprejel deputacijo UJU; in sicer predsednika Vl. K. Petroviča, podpredsednika Tihomira Kostića in urednika »Učitelja« Mih. M. Stanojevića. Deputacija je opozorila kralja na najnujnejše potrebe šolstva in učiteljstva. Nj. Vel. kralj je v svojem odgovoru pohvalil učiteljstvo in obetal svojo pomoč.

ZASTOPNIKI UJU PRI G. MINISTRU PROSVETE.

5. t. m. ob 10. uri predpoldne so bili člani Izvršnega odbora UJU pri g. prosvetnemu ministru v njegovem kabinetu.

Predsednik UJU tov. Petrovič je predstavljal g. ministru člane odbora in mu pojasnil razloge obiska.

Zaprosil je g. ministra, da bi se sedaj, ko učiteljstvo nima stalnosti, ne vršila premeščanja in se ne bi upotrebljavala ostala disciplinska sredstva proti učiteljstvu, iz vzemši slučajev, v katerih bi bila ta sredstva tudi po dosedanjih zakonih neizogibna. Nato je naprosil g. ministra, da se pri reviziji uradniškega zakona oziroma na učiteljstvo, ki vrši v nacionalno-kulturnem pogledu eno od fakatično najvažnejših funkcij, a ima poleg tega težje življenje, nego marsikateri javni funkcionar.

V nadaljnjem poteku razgovora je razložil, da pričakuje učiteljstvo sprejetja enotnega šolskega zakona, ki bo zadovoljeval šolo in učiteljstvo in s tem tudi narod in državo. Učiteljstvo se nadeja, da bo g. minister rad priznal in zasljal predstavnike učiteljstva vedno, ko se bodo reševali šolski in splošni prosvetni problemi. Končno je zaprosil, da g. minister zagotovi v novem proračunu poročnim učiteljicam polno pravno in materialno enakost z učitelji in neporočnimi učiteljicami. Predsednik je še posebej opomnil g. ministra, da bi bilo v teh težkih časih neobhodno potrebno, da se da učiteljstvu posebna doklada.

Nato je odgovoril g. minister:

Jaz bom, gospodje, zelo rad zasljal in sprejel vaše želje in pripombe, ki bodo v korist prosvete in učiteljstva. Ko se bo pripravljala šolska reforma: sprejetje šolskega zakona in ostalih prosvetno-šolskih problemov, vas bom poklical, pa vi pridete lahko tudi sami. Pripravite kmalu vaše pripombe k šolskemu zakonu. — Ukinitje učiteljske stalnosti nikakor ne pomenja, da bodo učitelji izpostavljeni brezpotrebni premeščanju in šikaniranju. Nasprotno, oni ki bodo vedno in marljivo vršili svojo dolžnost, bodo popolnoma sigurni in tudi nagajeni. Pri reviziji uradniškega zakona bom pazil na učiteljske pravice, a skušal bom tudi doseči izenačenje plač omoženih učiteljic. Individualna zmožnost vsakega posameznega učitelja bo zanj najboljša priporočila in najboljša garancija za njegovo stalnost. Vem, da ni šolsko nadzorstvo brez napake in vi tudi sami uvidite, da so spremembe v tem pogledu absolutno potrebne in se bodo izvršile z vašim sodelovanjem.

S tem je bil končan razgovor z gospodom ministrom.

— Naturalno stanovanje ni nagrada za tajništvo. Z uredbo o krajevnih šolskih odborih se je priznala vsem učiteljem kurjava in stanovanje; šolskim upraviteljem še posebej za tajništvo mesečna nagrada 50, oziroma 70 Din. Na posredovanje poslancev se je za Slovenijo uredba izpremenila, da veljajo glede kurjave in stanovanja stari avstrijski zakoni, t. j. pravico do stanovanja imajo le šolski upravitelji, kurjava sploh ne pripada učiteljstvu. Na osnovi te odločbe so izposlovali šol. uprav. v nekaterih srezih, da se jim ne odteguje več stanarina. Stanovanja nimajo brezplačno, ampak za delo, za oskrbo šolskega posloplja. Napačno je sedaj tolmачiti, kdor ima stanovanje, nima pravice do tajniške nagrade. Tajniki krajevnih šolskih odborov so vedno dobivali posebej nagrado četudi malenkostno. Šolski upravitelji torej nimajo stanovanja za tajništvo, ampak po avstrijskem zakonu kot del dohodkov. Novi šolski zakon mora na vsak način izenačiti prejemke in pravice učiteljstva. — S.

— Poletne počitnice imajo v vsej državi, v vseh sosednih državah, le nekaj občin mariborske oblasti ne. Ker se je to zgodilo iz politične agitacije, je upanje, da se sedaj zadeva uredi za vso državo enako, ako bo učiteljska organizacija to odločno zahtevala. Pozivamo UJU, da stori svojo dolžnost.

— Strokovni tečaji za učitelje(ice) obrtnih nadaljevalnih šol. Na tehniški srednji šoli v Ljubljani se pričnejo v četrtek 14. februarja t. l. večerni strokovni tečaji za obrtno-nadaljevalne šole. Trajali bodo 8 tednov, t. j. do 20. aprila t. l. Otvorijo se sledeči večerni tečaji: I. Strokovni tečaj za učitelje obrtnih nadaljevalnih šol za stavbne obrte. II. Strokovni tečaj za učitelje obrtno-nadaljevalnih šol za mehansko-tehniške obrte. III. Strokovni tečaj za krojno risanje za učiteljice ženskih obrtnih šol in obrtno-nadaljevalnih šol. IV. Tečaj za dekorativno risanje za učiteljice na ženskih strokovnih in obrtnih nadaljevalnih šolah. Vsi učitelji in učiteljice, ki so jim tečaji namenjeni, so imeli sestanek na tehniški srednji šoli 14. februarja ob 18. uri, I. nadstropje, učilnica 10, zaradi dogovora glede udeležbe, učil. itd. — Enak tečaj se vrši za vnanje učiteljstvo v počitnicah.

— Važno za prevedene upokojence. Pri razlikah, pokojninah vdov je vedno treba priložiti prepis dekreta upokojitve. Da se ta prepis olajša, je Učiteljska tiskarna založila tiskovino v latinici z naslovom: Rešenje Ministarstva Prosvete nadležnog po traženju.

— **Revizija uradniškega zakona.** Posebna komisija ministrstva pravde se bavi s spremembo uradniškega zakona, ki naj bo gotov v dveh mesecih. Kakor se zadržuje z ene strani, bo tudi novi zakon obdržal do sedanje skupine iz kategorije uradnikov, z druge strani pa se poudarja, da bi bilo treba uvesti zopet enotno lestvico čin. razredov.

— **Ureditev učiteljskih instrukcij.** Minister prosvete je izdal naslednjo naredbo: a) Noben učitelj ne sme dati zasebnih ur v šolskih prostorih. b) Noben učitelj ne sme tudi izven šolskih prostorov dati zasebnih ur učencem šole, kjer poučuje. c) Zasebni učitelji ne smejo dati zasebnih ur učencem šol, kjer poučujejo njihovi možje, ali obratno. Šolske oblasti, upravitelji in šolski nadzorniki so dolžni, da strogo pazijo na izvrševanje te naredbe.

— **Proti šolskim zbirkam.** Minister prosvete je poslal vsem prosvetnim oddelkom razpis, ki se izreka proti šolskim zbirkam v ljudskih in meščanskih šolah. V bodoče se smejo od šolske mladine zbirati prispevki samo, ako je dalo odobritev ministrstvo prosvete. Prepovedano je tudi prodajati po šolah raznovrstne vstopnice, knjige itd.

— **Ostre odredbe glede učiteljskih dopustov.** Minister prosvete je izdal prosvetnim oddelkom tole naredbo: Niso redki primeri, da se posamezni učitelji in učiteljice po odobrenem dopustu ali bolezenski odsotnosti kakor tudi po šolskih počitnicah in po premeščitvah iz mesta v mesto ne javljajo v službo pravočasno in da so celo 10 dni z nastopom službe v zamudi. (Člen 133. točka 7. zakona o uradnikih.) Drugod, kjer velja zakon o ljudskih šolah od 19. aprila, so v zastanku do 7 dni (čl. 6. zakona od 15. januarja 1929 o izpremembah in dopolnitvah zakona od 19. aprila 1924). Kljub temu se ne izvajajo odredbe čl. 133. zakona o uradnikih in čl. 6. zakona od 15. januarja 1929. Vrh tega nekateri učitelji izostajajo brez zadostnega opravičila po več dni iz službe. Nadzorne oblasti (upravitelji, šolski nadzorniki in prosvetni inspektorji) ne stavljajo potrebnih predlogov za izvajanje čl. 133. zakona o uradnikih in čl. 6. zakona od 15. januarja 1929 bodisi iz malomarnosti ali iz drugih ozirov ali pa zato, ker je učitelj po zakonskem roku vendarle prišel v službo. Tako postopanje je nezakonito in kaznivo. Zato odredjam: 1. Ako se učitelj ne javi v službo 10 dni, oziroma 8 dni, kakor je pravilno, ali pa na službenem mestu brez zadostnega opravičila izostane od službe štiri dni, so višje oblasti (upravitelj, šolski nadzornik) dolžne, da prvi dan po poteku zakonskega roka nujno obvestijo prosvetni oddelki o tem. Prosvetni oddelki pa morajo takoj postaviti predlog ministrstvu prosvete za prenehanje službe po členu 133. zakona o uradnikih ali členu 6. zakona od 15. januarja 1929. 2. Predlog je treba postaviti tudi v primeru, da se učitelj ali učiteljica javi na službo po določenem roku, ker s tem ni preprečena uporaba čl. 133. zakona o uradnikih in čl. 6. zakona od 15. januarja 1929. 3. Višji organi, ki opuste predložiti poročilo in potreben predlog, se bodo smatrali, da so nesposobni za službo. Proti njim se bo najstrožje postopalo.

— **Uredba za izvrševanje zakona o državljanstvu.** »Uradni list« objavlja uredbu ministra za notranje posle za izvrševanje zakona o državljanstvu, na kar opozarjamo kontraktualne učitelje, ki še nimajo državljanstva.

— **Kredit za razlike.** Glede izplačila razlik in drugih državnih dolgov uradništvu je odprt kredit za železničarje kredit v znesku 6.600.000 Din. S tem denarjem bo direkcija v Ljubljani izplačevala prvo polovico razlik. Za izplačilo razlik državnim uradnikom in upokojujencem je pri finančni direkciji za Slovenijo odprt kredit 9.082.000 Din. Za učitelje je določen 2.300.000 Din. Finančna direkcija bo izplačevala te razlike do 20. februarja, čim bodo urejene vse potrebne formalnosti. Zaostale pokojnine se v splošnem že izplačujejo. Za enkrat so bili izvzeti stari selitveni stroški in potnine, ki pridejo v kratkem na vrsto. Računovodstva so bila pozvana, naj zahtevajo kredite za potne in selitvene stroške od 1. decembra 1918 do 31. marca 1926. Ti dolgovi bodo izplačani vsem onim, ki jih še niso prejeli v obliki predprijemov. Nadalje morajo računovodstva prijaviti tudi vse druge državne obveznosti, ki so nastale do 31. maja 1920, ne glede na vrstni red njihovega nastanka. To velja za vse terjatve, v kolikor ne presegajo 5000 Din. Tudi vsi ti dolgovi bodo poravnani iz prve tranše monopolskega posojila.

— **Revizija in redukcija upokojujencev.** Naš državni proračun obremenjuje pokojnine s 1200 milijoni dinarjev na leto, kar tvori nad 10 odstotkov celotnega državnega proračuna. Predvsem bi bilo reducirati one, ki so bili ob priliki osnovanja naše države v državnih službi in ki so po končan vojni na podlagi tedanjih zakonov ter službenih let zahtevali in dobili pokojnino. Ugotovljeno je, da večina teh upokojujencev ne živi v življenju upokojujencev, temveč si je poiskala druge poklice. Iz njihovega socialnega položaja je razvidno, da so gospodarsko aktivni ter dela sposobni elementi. Drugi so upokojujenci, ki so prišli v penzijo radi partizanstva. Povodom množičnih političnih izprememb v 10 letih je bilo upokojenih mnogo mladih in zdravih ljudi, med katerimi je veliko sposobnih in korektnih. Intenzivna država zahteva, da se vrnejo v državno službo in da delajo. Tretji so upokojujenci, ki so zavzeli gotove položaje brez potrebne kvalifikacije in ki so bili upokojeni pred uveljavitvijo uradniškega zakona, tako da niso bili razvrščeni po tem zakonu na podlagi svojih kvalifikacij. Zaradi tega uživajo danes večje pokojnine, kakor bi jim po pravici

Ob izplačilu razlik

se spomnite Učiteljskega doma v Ljubljani in Učiteljskega doma v Mariboru.

Darujte po svojih močeh vsi! Izkaz darovalcev bo objavljen v Učit. Tov. Šolski upravitelji bodo prejeli te dni položnice od Učiteljskih domov. Oddajte darovane zneske šolskemu upravitelju. Čitajte današnji članek „Za naša domova“. Prihodnji številki priložimo obveznice v zmislu oklica v 26. šte. Učit. Tov.

Mal položi dar, stanu na altar!

Darujmo vsi!

vel 57 let v srečnem zakonu, in sina, doktorja filozofije. Zadnja leta je malo zapuščal stanovanje, vdal se je popolnoma tihemu, spokojnemu življenju.

Nabava blaga za obleke, perilo itd. dela večini konsumentov skrbi.

Zato si dovoljujemo opozoriti na oglas tvrdke NOVAK (Kongresni trg 15). Mogoče Vam je ta trgovina od rok, ali se Vam zdi na zunanjo preneznatna.

Obiščite jo in prepričali se boste, da nudi največjo izbiro in da kupite tam najugodnejše.

Skrbna mati ne daje otrokom prave kave, temveč jim kuha redno ŽIKO. Ve, da je ŽIKA izdelana iz rženega slada, ki je kot hranilo neprecenljive vrednosti za rast človeka.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Ure, zlatnine in srebrnine na obroke brez zvišanja cen pri urarju in juvelirju **M. JLGGERJEV SIN, Maribor** Gosposka ulica 15.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— **SVETOLENARSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v sredo, dne 20. februarja 1929 ob 10. uri na osnovni šoli pri Sv. Lenartu v Slov. goricah po običajnem dnevnem redu. O osnovnošolskih čitankah in domačem mladinskem časopisu bo razpravljala tov. Golež.

Delovanje ožjega sosveta UJU - Poverjeništvo Ljubljana.

(Poročilo iz 3. seje z dne 31. januarja 1929.)

Otvoritev.

Poverjenik tov. A. Skulj ugotovi sklepčnost seje in opraviči odsotnost tovarišev Gruma, Mencina in Merviča. Zaradi nastalega položaja je smatral za nujno potrebo sklicati ožji svet.

Odobrenje zapisnika.

Tajnik prečita zapisnik 2. seje. Po nekaterih pojasnilih glede tov. Goriška, ki sta jih podala tov. Hren in Kobal, se zapisnik odobri.

Tajnikovo poročilo.

Tajnik prečita dopis radovljanskega učiteljskega društva, dopis izvršnega odbora, dopis mariborskega učiteljskega društva — za desni in levi breg — in Knaflčev dopis, dopis glavnega poverjeništva učit. ferijalnega saveza, dopis R. K. iz Beograda in pismo Jos. Dolgana; končno poročilo o predlogih posameznih učiteljskih društev. Sklepi:

1. Na dopis radovljanskega učit. društva (Edinstvo) je bil sprejet proglas, ki ga je objavil v »Učit. Tovarišu« na naslovni strani.

2. Sestavljeni odgovor izvršnemu odboru na njegov dopis z dne 1. jan. 1929 se odobri.

3. V Beograd naj odide posebna deputacija učiteljskega, ki naj iznese pred ministrskim predsednikom in ministrom prosvete naše težnje, posebno glede šolskega zakona in materialnih zahtev. O tem sklepu se obvesti izvršni odbor s prošnjo, da posreduje za sprejem deputacije. Ako pa bi bilo po mnenju izvršnega odbora dovolj časa, da se izvrši sprejem ob priliki seje glavnega odbora, naj o tem obvesti poverjeništvo.

4. Ožji svet ugotavlja, da sta tovariša Grum in Kobal izvršila samo sklep seje širjega sosveta z dne 8. decembra 1928 na Zidanem mostu, ki je za svoje sklepe pravno veljavno odgovoren.

5. Ožji svet ugotavlja nadalje, da so vsi tovariši: Skulj, Kobal, Grum in Dimnik le dolžnost, ki jim jo je naložila organizacija, t. j. ožji svet, ter da so posto-

Poročila:

+ Resolucije, sprejete na zborovanju »Učiteljskega društva za Mežiško dolino« dne 12. januarja 1929 na Prevaljah.

Resolucije tov. Doberška.

1. Ob spreminjenem položaju v vladi so odpadle vse ovire, ki so se stavljale v nasprotje z našimi zahtevami, da se reši vendar enkrat naš šolski zakon. Pričakujemo, da bo poverjeništvo v zadevi šolskega zakona porabilo sedanjo ugodno priliko, kajti smatramo, da bo baš v tej zadevi moglo sodelovati in intervenirati, in to brez težkoč. Opozarjamo na naše tozadevne želje v pogledu plač.

2. Kljub odloku ministrstva prosvete z dne 14. marca 1928, O. N. br. 17.941, ki jasno predpisuje, da se po dosedaj veljavnem avstrijskem šolskem zakonu, odnosno koroškem in štajerskem, ki določuje, da so upravitelji kot tajniki krajevnih šolskih odborov prosti plačevanja stanarine, odteguje finančna delegacija v Ljubljani upraviteljem stanarine v tako občutni meri in ravno sedaj v zimi, ko odtegljaje najbolj občutimo. Preden se učiteljem stanarina odtegne, bi morali dobiti odločbo od oblasti. Poverjeništvo opozarjamo na to, ter prosimo, da intervenira, ker smo vložili ugovore, da se isti kar najhitreje rešijo. Naj se nam denar nakaže še med mesecem, ne pa šele ob prvem. Mi ga za kritje nabav za zimski čas najnujnejše potrebujemo.

3. Danes rešuje prošnje za sodelovanje dece pri prireditvah raznih društev veliki župan. Da se administracija poenostavi, naj se da kompetenco za reševanje takih prošelj sreskemu šolskemu nadzorniku, saj je on po čl. 79. šolskega in učnega reda za to kompetenten.

Sprejeta je bila tudi sledeča resolucija, ki je je stavil tov. Kogelnik:

1. Spremenjeni politični položaj nudi ugodno priliko, da ponovimo večletno zahtevo po ločitvi šolske uprave od politične, kar edino more zagotoviti miren razvoj šolstva. Prične naj se takoj s primerno preureditvijo tozadevnih zakonov in uredb sporazumno z UJU. Uredba o krajevnih šolskih odborih ne odgovarja razmeram, v katerih živi naš narod, in se z njo šolske razmere in izobrazba naroda ne izboljša, pač pa v marsikaterem ozirom napredek ovira, upravo po- dražuje in komplicira. Radi tega naj se na- domesti z boljšo.

Končno sta bili sprejeti še resoluciji to- variša Ledineca in tovarišice Nendlove:

1. Učiteljsko društvo za Mežiško dolino poziva poverjeništvo, da izposluje za učitelstvo poleg drugih potrebnih težajev tudi težaje za praktično knjigovodstvo in vodstvo gospodarskih združenj, kajti se vršili sporedno z drugimi težaji v večernih urah.

2. Poverjeništvo UJU v Ljubljani se poziva, da zastavi vse razpoložljive sile za odpravo krivice, ki se godi učiteljicam, po- točenim z državnimi uradniki. Dvojna mera velja tukaj napram onim srečnejšim tovarišicam, ki so poročene s privatnimi uradniki in dobivajo polne prejemke. Ako ni mogoče odpraviti te krivice, potem naj se da možem tako veliko plačo, da se poročene učiteljice vrnejo svoji družini.

Podpirajte obrambni sklad!

je bilo glasovitih v starih časih.

Danes obstoji samo eno čudo, zato pa tem bolj znano po svojih 7 prednostih, a to je

